

GRØNSUND FLYTEBRYGGE, SARPSBORG

KARTLEGGING AV NATURMANGFOLD OG
KONSEKVENSVURDERING AV TILTAKET

12. JUNI 2018

Rapport 2018:8

Utførende institusjon: Wergeland Krog Naturkart	Kontaktperson: Ola Wergeland Krog	
Oppdragsgiver: Fritz Solbakken Myråsveien 4 1718 Greåker	Kontaktperson: Fritz Solbakken	Dato: 12. juni 2018
Referanse: Wergeland Krog, O.M. 2018. Grønsund flytebrygge, Sarpsborg. Kartlegging av naturmangfold, konsekvensvurdering av tiltaket. <i>Wergeland Krog Naturkart Rapport 2018-8: 9s.</i>		
Referat: Wergeland Krog Naturkart har på oppdrag for Fritz Solbakken, gjennomført en kartlegging av naturmangfold i forbindelse med en omgjøring av et bryggeanlegg fra pålebrygge til flytebrygge. Kartleggingen resulterte i en ny avgrensning av den kjente lokaliteten av naturtypen Strandeng og strandsump, samt en ny lokalitet med naturtypen Bløtbunnsområder i strandsonen. Begge vurderes til lokal verdi (C). Kartleggingen påviste også en spredt forekomst av rødlistearten vanlig sandskjell <i>Mya arenaria</i> (V), samt svartelistearten stillehavsøsters, som er vurdert til høyeste risikoklasse (SE). Avbøtende og kompenserende tiltak ble foreslått.		
Emneord: Sarpsborg kommune Grønsund flytebrygge Bløtbunnsområder i strandsonen Naturmangfoldkartlegging		

INNHold

1	OPPDRAGSBESKRIVELSE	5
2	BESKRIVELSE AV OMRÅDET	6
2.1	Naturgrunnlag	6
2.2	Kjente registreringer.....	6
2.3	Nye registreringer.....	7
3	TILTAKET	8
3.1	Beskrivelse av tiltaket	8
3.2	Vurdering av konsekvenser for naturmangfoldet.....	9
3.3	Avbøtende / kompenserende tiltak	9
4	LITTERATUR.....	9

1 OPPDRAGSBESKRIVELSE

Grunneier Fritz Solbakken har erstattet den gamle stolpebrygga på sin eiendom i Grønsund i Sarpsborg kommune med en ny bryggeløsning. Den nye brygga er en kombinasjon av stolpebrygge innerst med ei flytebrygge utenfor. Tiltaket er søknadspliktig og i den forbindelse ønsker tiltakshaver en kartlegging av naturmangfold samt en konsekvensvurdering av tiltaket.

Grønsund ligger sør på Grimsøya i Sarpsborg kommune (figur 1 & forsiden). Det aktuelle området (heretter kalt planområdet) som ble undersøkt ligger nord for, og langt inne i bukta som utgjør den innerste delen av Grønsund (figur 2).

Wergeland Krog Naturkart var på befaring på lokaliteten fredag den 27. mai 2018. Grunneier var til stede på deler av befaringen.

Figur 1. Grønsund ligger helt sør på Grimsøya i Sarpsborg kommune.

Figur 2. Grønsund. Bildet er tatt fra sør og innover i kilen. Den aktuelle flytebrygga sees midt i bildet. Foto: forf.

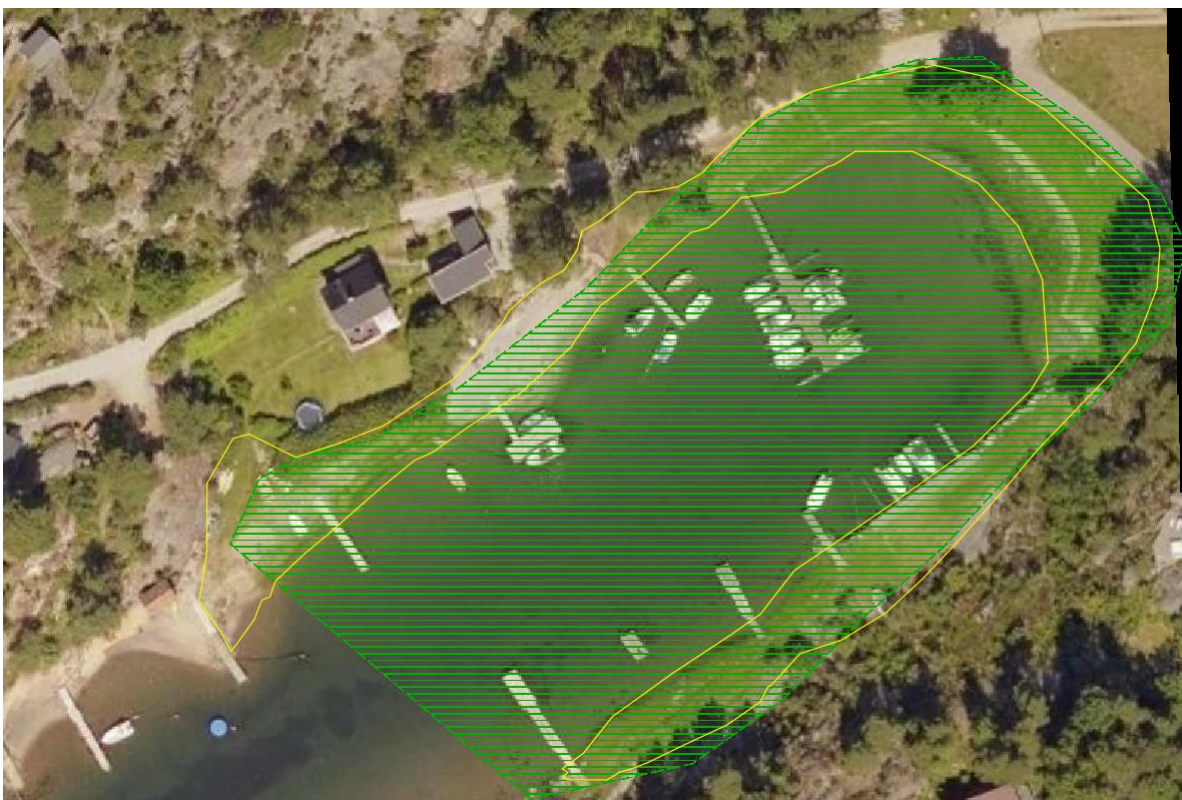
2 BESKRIVELSE AV OMRÅDET

2.1 Naturgrunnlag

Grønsund er ei lang smal bukt som strekker seg ca. 500 m nordøstover inn i Grimsøya. Den innerste smale delen er ca. 160 m og bunnen består av finkornede sedimenter (leire og silt). Geologien i området består av granitt, men i sjø har geologien vesentlig mindre innvirkning på biologien enn den har på land. Bukta er sørvestvendt og er langgrunn og temperaturen i sjøen om sommeren kan bli relativt høy.

2.2 Kjente registreringer

I Miljødirektoratets Naturbase er hele den indre delen av Grønsund registrert som en naturtypelokalitet av typen *Strandeng og strandsump* ([BN00097306](#)) (se figur 3). Denne registreringen er, i følge faktaarket for lokaliteten, registrert på grunnlag av flybilde samt kjente registreringer av flere rødlistede karplanter. Registreringene er av eldre dato (1935), og det er ikke foretatt nytt feltarbeid på denne lokaliteten. Strandeng og strandsump-lokaliteten er i Naturbase vurdert som Lokalt viktig C. Kartet over lokaliteten, slik den er registrert i Naturbase, dekker planområdet og hele den innerste, grunne delen av bukta. I forbindelse med den foreliggende kartleggingen er avgrensningen av naturtypen justert i henhold til skrått flyfoto fra 2017 ([Ostfold-skraafoto-2017](#)).

Figur 3. Grønn skravur er naturtypen *Strandeng og Strandsump* ([BN00097306](#)) slik den ligger i Naturbase juni 2018. Gul strek er ny avgrensning av denne naturtypen, basert på skrått flyfoto fra 2017. Endringen vil bli innmeldt Fylkesmannen i Østfold.

2.3 Nye registreringer

Den innerste delen av Grønsund ble ved befaring den 27. mai 2018, registrert som en ny naturtypelokalitet av typen Bløtbunnsområder i strandsonen. Avgrensningen er basert på skrått flyfoto fra 2017 samt feltarbeide begrenset til befaring av bryggeanlegget som er grunnlaget for denne rapporten. Beskrivelse følger nedenfor og avgrensningen er vist i figur 4.

Grønsund innerst

Posisjon:	32V 625059 6556360 (WGS84)
Naturtype:	Bløtbunnsområder i strandsonen (I08)
Areal (totalt):	8,6 daa
Verdi:	C
Undersøkt/kilder:	Nykartlegging basert på feltarbeid og flybilde
Siste feltsjekk:	27. mai 2018

Innledning: Lokaliteten ble registrert ved kartlegging av naturmangfold i forbindelse med utlegging av ei flytebrygge innerst i Grønsund. Kartleggingen ble gjennomført av Wergeland Krog Naturkart.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Naturtypen ligger innerst i den smale bukta Grønsund som ligger helt sør på Grimsøya i Sarpsborg kommune, Østfold.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Bløtbunnsområder i strandsonen med omtrent helt naken leire/silt mudderbunn. Avgrensningen oppover er basert på geolokalisert skrått flyfoto fra 2017 samt feltkartlegging med båt og undervannsvideo på en mindre del av området. Øverst i strandsonen grenser (og delvis overlapper) lokaliteten mot naturtypen *Strandeng og Strandsump*. Basert på flybildetolkning kan det se ut som det kan være en forekomst av ålegras i den ytterste tredjedelen av lokaliteten, men dette er usikkert.

Artsmangfold: Artsinventering ble ikke foretatt utenfor det aktuelle bryggeområdet. Det ble registrert flere vanlige arter som blåskjell, kuskjell, knivskjell, hjerteskjell. Det ble påvist en spredt bestand av den rødlistede arten vanlig sandskjell *Mya arenaria* (VU), usikkert hvor stor tetthet det er av arten i resten av lokaliteten.

Bruk, tilstand og påvirkning: Den innerste delen av bukta er grunn og det ligger flere mindre brygger langs strendene. Det er grunt og bryggene er derfor kun egnet for joller og småbåter. Tidligere eier av den innerste delen av bukta hadde anlagt et større flytebryggeanlegg som nå er fjernet. Det lå dessuten mye jernbanesviller, skinner, skrot og søppel i bukta, som nå har blitt fjernet av dagens eier.

Fremmede arter: Spredt forekomst av stillehavsøsters (SE) ble notert ved befaringen i 2018.

Del av helhetlig landskap: Grønsund er ei grunn sørvestvendt bukt i et kystområde med stor tetthet av naturtyper.

Verdivurdering: Verdivurderingen er basert på retningslinjer beskrevet i DN-håndbok 19 kartlegging av marine naturtyper (Direktoratet for naturforvaltning 2007). Forekomsten av den rødlistede arten vanlig sandskjell tillegges vekt og samlet vurderes lokaliteten som Lokalt viktig (C).

Skjøtsel og hensyn: Dersom praktisk mulig bør stillehavsøstersen fjernes mens forekomsten ennå bare er spredte individer.

Figur 4. Gul skravur er nyregistrering av naturtypen Bløtbunnsområder i strandsonen i innerste del av Grønsund på Grimsøya i Sarpsborg kommune.

3 TILTAKET

3.1 Beskrivelse av tiltaket

Den tidligere stolpebrygga har blitt erstattet med en kombinasjon av stolpebrygge innerst med ei flytebrygge utenfor. Stolpebrygga og flytebrygga er forbundet med en landgang. Flytebrygga har blitt plassert i en fordypning i sjøbunnen som oppsto da jernbanesviller og annet skrot ble fjernet. Oppgravd mudder ble deponert på land og der dekket til deler av strandenga. Flytebrygga er midlertidig forankret innover med tau på ene siden og på de resterende sider med kjetting og moringer.

Figur 5. Bryggeløsningen fotografert fra nord. Foto: forf.

3.2 Vurdering av konsekvenser for naturmangfoldet

Grunne bukter i tettbefolkede områder som Østfoldkysten, er som oftest mye påvirket av menneskelig aktivitet, og det er viktig å bevare disse av hensyn til naturmangfoldet. Ved å ta i bruk metodikken for konsekvensvurderinger i Håndbok V712 (Statens vegvesen 2015), vil den indre delen av Grønsund få verdien Middels.

Omfangsvurderingene er et uttrykk for hvor stor negativ eller positiv påvirkning det aktuelle tiltaket (alternativet) har for et delområde. Arealet av det aktuelle tiltaket er relativt lite, bare noen titalls kvadratmeter totalt av både bløtbunn og strandeng. Bløtbunnsområder i strandsonen er arealmessig den vanligste marine naturtypen i Naturtypebasen, og for at en lokalitet skal komme opp i verdien Viktig B, bør arealet overstige 200 daa. Den aktuelle lokaliteten er kun ca. 4 % av dette, men en spredt bestand av den sårbare arten vanlig sandskjell bidrar til økt verdi, men naturtypen vurderes likevel bare til lokal verdi (C). Tiltaket har også hatt innvirkning på naturtypen Strandeng og strandsump, som i dette tilfellet er vurdert til Lokal verdi (C). Tiltaket er lite i areal, men omfanget av tiltaket vurderes likevel til å ha forringet verdien for naturmangfold i området noe. Omfanget vurderes som Lite negativt.

Konsekvensen for naturmangfoldet av tiltaket vil i henhold til konsekvensmetodikken (konsekvensvifta) i Håndbok V712 derfor bli Liten negativ konsekvens (-).

Størst negativ konsekvens vil være i anleggsfasen, mens den negative konsekvensen vil avta utover i driftsperioden ved at sårene i strandenga og i bløtbunnsområdet blir rekolonisert. Den negative faktoren som etter hvert vil gjenstå er i hvilken grad flytebrygga vil påvirke sjøbunnen ved at bevegelser i brygge og ankerkjettinger vil bidra til tilgrumsing av vannet med nedslamming og økt frigjøring av næringsstoffer som resultat. På den positive siden kan det nevnes at bryggeanlegg representerer skjul for fiskeyngel og annet sårbart dyreliv.

3.3 Avbøtende / kompenserende tiltak

Som avbøtende tiltak foreslås følgende:

- La strandenga gro til med stedegne planter og legg opp til en skjøtsel med slått én gang pr. år, dvs. unngå å skjøtte strandenga som plen. Tilgroingen bør tilskyndes ved å sette ned plugger med gresstov som hentes fra tilsvarende eng i nærområdet.
- Sørg for skikkelig stødig forankring av flytebrygga slik at den, og forankringene, ikke blir liggende å bevege seg og redusere vannkvaliteten.

4 LITTERATUR

Artsdatabanken 2018. *Artskart*. <http://artskart.artsdatabanken.no/>

Direktoratet for naturforvaltning 2007. Kartlegging av marint biologisk mangfold. DN Håndbok 19-2001 Revidert 2007. 51 s

Lindgaard, A. og Henriksen, S. (red.) 2011. *Norsk rødliste for naturtyper 2011*. Artsdatabanken, Trondheim.

Miljødirektoratet 2018. *Naturbasen*. Miljødirektoratet. Database for arter og naturtyper. <http://kart.naturbase.no/>

Statens vegvesen 2015. *Konsekvensanalyser*. Veiledning. Håndbok V712. Vegdirektoratet august 2015 – versjon 1.1. 224s.